

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

BİLGİ PAYLAŞIM RAPORU

Sayı:1

I.ULUSLARARASI YÜKSEK ÖĞRETİMDE STRATEJİK EĞİLİMLER KONGRESİ İZLENİMLERİ

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
ISPARTA
22-23 Haziran 2006

Hazırlayanlar
Maliye Uzman Yardımcıları
Ebru ALTUN
Fulya DOĞANTİMUR
Atilla ÇAKIR
Ümit ARSLAN

Bu raporun hazırlanma amacı kamuda eksikliği hissedilen bilgi paylaşımı azlığını gidermek amacıyla yurtiçi ve yurtdışı toplantı, kongre, seminer, inceleme gezisi, alan araştırması, yerinde görme ve yaparak öğrenme uygulamalarına ilişkin edinilen bilimsel yayın, dergi, makale ve benzeri kaynaklarla tecrübelerin paylaşılarak çoğaltılması ve bu konuda ortak bir format geliştirilmesidir.

Şaban KÜÇÜK

Strateji Geliştirme Başkanlığı
Stratejik Yönetim ve
Planlama Daire Başkanı

1. ULUSLARARASI YÜKSEK ÖĞRETİMDE STRATEJİK EĞİLİMLER KONGRESİ İZLENİMLERİ

I. GİRİŞ

Teknoloji ve bilgi gelişiminin hakim olduğu günümüz dünyasında var olmanın kuralı bu gelişime ayak uydurmak olmuştur. İnsandan başlayarak toplumlara kadar her birim yaşam kalitesini ve süresini uzatmak için bu gelişimi yakalamaya ve yönlendirmeye çalışmaktadır. Bu süreçte karşımıza planlar çıkmıştır; fakat planlar rutin ve rutin olmayan işleri kapsadığı için bu hedeflere ulaşmakta yetersiz kalmış ve günümüzde rutin işleri içermeyen geleceğe yönelik, performans esaslı, süre ve bütçe kısıtına sahip faaliyet ve projelerin yer aldığı stratejik planlar gündeme gelmiştir. Birinci Uluslararası Yüksek Öğretimde Stratejik Eğilimler Kongresinde de uluslararası stratejik eğilimler bu konularda uzman olan çeşitli konuşmacılar tarafından katılımcılara aktarılmış ve soru cevap şeklinde tartışılmıştır.

KONGRE KONUŞMACI LİSTESİ

22 Haziran 2006 Perşembe

Prof. Dr. Metin Lütfi Baydar
Prof. Dr. Aybar Ertepinar
Eva Egron-Polak
Prof. Dr. Ömür Özmen
Prof. Dr. Oğuz Kerim Başkurt
Prof. Dr. Mehmet Durman
Colin Tück
Afşin Kayıpmaz
Prof. Dr. Iordanka Kuzmanova
Prof. Dr. Nizamettin Şenköylü

23 Haziran 2006 Cuma

Prof. Dr. Yiğit Gündüç
Prof. Dr. Alexander Fedotoff
Prof. Dr. Metin Lütfi Baydar
Prof. Jerzy Buzek
Prof. Dr. Şener Oktik
Prof. Dr. Canan Çilingir
İsmail Özdemir
Prof. Lindita Lati Milo

II. SUNUMLAR-ANLATILANLAR

I.YÜKSEK ÖĞRETİMDE STRATEJİK EĞİLİMLER KONGRESİ SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ – ISPARTA (22–23.06.2006)

22 Haziran 06 Perşembe

Prof. Dr. Metin Lütfi Baydar, Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörü

Açılış konuşmacısı, Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Metin Lütfi Baydar konferansın içeriğinden ve gerekliliğinden başlayarak konferans hakkında bilgi verdi. Stratejik eğilimlerin ülkemizdeki durumunu kısaca değerlendirme yaparak sözü YÖK Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Aybar Ertepinar'a bıraktı.

Prof. Dr. Aybar Ertepinar, YÖK Başkan Yardımcısı

Prof. Dr. Ertepinar, konuşmasına Türkiye'deki yüksek öğrenimin yapısını anlatarak başladı ve konuşmasının devamında;

- Türkiye'de var olan sistemin Avrupa standartlarına uyumunda bir sorun olmayacağını çünkü sistemin Avrupa ile iç içe olduğu,
- Uluslararası yüksek öğrenimdeki stratejik eğilimlerin Türkiye' deki yansımalarını,
- Türkiye'de devlet üniversitelerinin mali özerkliğe sahip olmadığını, vakıf üniversitelerinin ise mali özerkliğe sahip olduğunu,
- Akademik özgürlüklerin Anayasanın teminatı altında olduğunu,
- Bologna sürecinin Türk Yüksek Öğrenimine önümüzdeki dönemde ortaya çıkaracağı katkılarını,
- Bu bağlamda Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) ile uyum çalışmalarının tamamlanmak üzere olduğunu ve Yüksek Öğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK) nun kurulduğunu,
- YÖK'ün stratejik planlama çalışmalarından ve bu sonbaharda bu konu hakkında bir rapor yayınlayacaklarını,
- AB ile müzakerelerde ilk fasıl olan Bilim ve Araştırma faslının başarıyla geçildiğini ve buna ek olarak şu anda 6'sı tıp 1'i mimarlık olmak üzere 7 meslekte denkliğin sağlandığını; bu meslek sahiplerinin AB üyeliği sonrasında mesleklerini serbestçe yapabileceğini anlatarak konuşmasını bitirdi.

Eva Egron-Polak, Uluslararası Üniversiteler Birliği Genel Sekreteri **YÜKSEK ÖĞRETİMİN ULUSLARARASILAŞMASININ DEĞİŞEN DOĞASI:** **FIRSATLAR, ZORLUKLAR, RİSKLER**

Genel Sekreter Eva Egron Polak;

- Öncelikle, Uluslararası üniversiteler birliğinin üyelerinin ülkelere göre dağılımını,
- IAU (Uluslararası Üniversiteler Birliği)'nin ne olduğunu; misyonunu, vizyonunu, faaliyetlerini,
- Unesco'yla güçlü tarihsel bağları olduğunu ancak bağımsız bir NGO(Sivil Toplum Kuruluşu) olduklarını,
- Kuruluşun finansmanının %85 gibi büyük bir bölümünün üye aidatlarından sağlandığını ve birliğin tek sahibinin ve yönlendiricisinin üyeler olduğunu,

- Ardından Yüksek Öğretimin Uluslararasılaşmasına bakış açısını, global yapının bugünkü durumunu, küreselleşmenin yarattığı fırsatlar, getirdiği riskler ve yüksek öğretim düzeyinde karşılaşılan zorluklardan bahsetti.

IAU hakkında bilgi için :

www.unesco.org/iau

İletişim:

eebron.iau@unesco.org

Prof. Dr. Ömür Özmen, Rektör Yardımcısı, DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ'NDEKİ STRATEJİK PLANLAMA ÇALIŞMALARI

Rektör Yardımcısı, Prof.Dr. Ömür Özmen, konuşmasına stratejik planlamanın nedenini açıklayarak başladı. Daha önceden de üniversitelerin planları olduğunu ancak stratejik planlama ile bunların bütünleştirilip bilimsel bir temele oturtulduğunu, üniversitelerinde stratejik planlama çalışmalarına en alt birimlerden başladığını, 11 kişilik bir stratejik planlama ekibini oluşturduklarını söyledi. Bu ekibin görevi stratejik planı üniversiteye benimsetmenin yanında birimler ve başkanlık arasında iletişimi oluşturmaktır.

Stratejik planlama sürecini;

1. Başkanın çağrısı ile ilk toplantının yapılması,
2. Toplantıda alınan kararlar doğrultusunda birim stratejik planlama ekiplerinin araştırmalar yapması,
3. Araştırma sonuçlarında hazırladıkları raporları ana birim stratejik planlama ekibine göndermeleri,
4. Ana birim stratejik planlama ekiplerinin birim stratejik planlama ekiplerinin misyon, vizyon gibi unsurlarını uyumlaştırarak rapor halinde üniversite stratejik planlama ekibine göndermeleri,
5. Üniversite stratejik planlama ekibinin bu raporları uyumlaştırarak üniversite senatosuna sunulması,
6. Senatonun teknik olarak raporları uyumlaştırmaya gittiğini, SWOT analizleri yaparak bir ön rapor yazması olarak özetledi.

Hazırlık aşamasını anlattıktan sonra oluşturulan Stratejik planı, misyon, vizyon tanımları, stratejik amaçlar, 7 ana stratejik amacın her biri için alt amaçlar ve amaçlar içinde yer alan faaliyetleri açıklayarak sunumunu bitirdi.

Prof. Dr. Oğuz Kerim Başkurt, Stratejik Planlamadan Sorumlu Rektör Danışmanı, AKDENİZ ÜNİVERSİTESİNDE STRATEJİK PLANLAMA ÇALIŞMALARI

Oğuz Kerim Başkurt, Akdeniz Üniversitesinde stratejik planlama çalışmalarının 2005–2006 yılları arasında yapıldığını ve 2007–2012 yılları arasındaki dönemi kapsayacağını söyleyerek konuşmasına başladı.

Stratejik planlama aşamalarını ise;

1. Stratejik planlama çalışmalarına rektörün mesajıyla başladıklarını,
2. Elektronik tartışma platformu oluşturduklarını,
3. Stratejik planlarında nelerin bulunması gerektiğinin belirlenmesine çalıştıklarını,
4. 300 akademik ve idari personelin katılımıyla yapılan panellerde personeli bilgilendirdiklerini,
5. Üniversitelerde stratejik planlama sempozyumu düzenlediklerini,

6. Stratejik planlama sürecini aşama aşama uyguladıklarını,
7. Öncelikle akademik birimlerde stratejik planlama ekibi oluşturduklarını,
8. Bu ekiplerin SWOT analizi yaparak sonuçları stratejik planlama konseyine sunduklarını,
9. Grup çalışmaları tamamlandıktan sonra konseyin bu raporlar ışığında stratejik plan taslağını oluşturduğunu, içsel değerlendirmeye ve eleştiriye açtıklarını,
10. Bu aşamaların sonucunda oluşan planın üniversite senatosu tarafından onaylandığını anlatarak sıraladı.

Prof. Dr. Mehmet Durman, Rektör, Sakarya Üniversitesi
YÜKSEK ÖĞRETİMDE KALİTE DEĞERLENDİRMESİ VE KALKINMA SÜREÇLERİ

Rektör Mehmet Durman konuşmasına Bologna ve Lizbon süreçlerini açıklayarak başladı. Bergen bildirisinde alınan kararlar hakkında maddeleri sıraladı, Yüksek Öğretimde kalitenin artırılması ve akademik değerlendirme konseyi hakkında bilgiler verdi, Yüksek öğretim kurumlarında kalite yükseltilmesi ve akademik değerlendirme konseyi hakkında kısa açıklamalarda bulundu.

www.yodek.org.tr

Colin Tück, The National Unions Of Students in Europe (ESIB)
ÖĞRENCİLER AÇISINDAN AVRUPA'DA YÜKSEK ÖĞRETİMDE KALİTE GÜVENCESİNDEKİ ZORLUKLAR

Colin Tück, ESİB hakkında kısa bir bilgi vererek giriş yaptı. Daha sonra kalite güvencesinin içeriğinde olması gerekenleri sıraladı, kalite güvencesinin seviyelerinden ve faydalarından söz ederek, kalite güvencesi kapsamında yapılması zorunlu unsurları öğrenciler açısından açıkladı. Avrupa'da hangi ülkede ve kalite güvencesinin seviyelerinin kaçında öğrencilerin yer aldığını gösteren bir harita ile sunumunu tamamladı.

Afşin Kayıpmaz, Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrenci Konseyi Başkanı
ÖĞRENCİLER AÇISINDAN BOLOGNA SÜRECİ

Afşin Kayıpmaz, sunumuna Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki Öğrenci Konseyi'nin yapısını ve ne yaptıklarını açıklayarak başladı. Süleyman Demirel Üniversitesi'nin Bologna süreci çerçevesinde Erasmus/Socrates programında yer aldığını, Rektör Beyin ve Üniversite yönetiminin bu süreçteki desteklerinden dolayı memnuniyetlerini ifade etti.

Prof. Dr. Iordanka Kuzmanova, Ziraat Üniversitesi Rektörü, Bulgar Rektörler Konferansı Başkanı
BULGARİSTAN'DA BOLOGNA REFORMLARININ UYGULAMASINDAKİ ÖNEMLİ NOKTALAR

Kuzmanova, Bulgaristan' da yüksek öğretimin durumu ile ilgili bilgi verdi ve Bologna süreci çerçevesinde yaptıklarından bahsetti. <http://bologna.hrhc.bg/> sitesinde bu konuyla ilgili bilgilere ulaşılabilir. Bologna reformlarının yasalaşmasının Avrupa yüksek öğretim alanının kurulmasında ilk aşama olduğunu söyledi, şu anda karşı karşıya oldukları zorlukları ve üniversitelerin rolünü anlattı.

Kariyer geliştirme merkezinden ve geleceğinden bahsederek, kariyer geliştirme merkezinin üniversite, öğrenci ve çalışanlar açısından rolünü açıkladı.

Prof. Dr. Nizamettin Şenköylü, Rektör Yardımcısı, Trakya Üniversitesi
TRAKYA ÜNİVERSİTESİNDEKİ STRATEJİK PLANLAMA ÇALIŞMALARI

Rektör Yardımcısı Şenköylü'nün sunumu Trakya Üniversitesi hakkında bilgi vererek başladı. Kendilerinin halihazırda diğer üniversitelerin stratejik planlarına benzer çalışmalarının sürdüğünü, ancak başlıca stratejik hedeflerinden birinin Balkanlara dönük yüksek öğretim alanı oluşturmak olduğunu, Erasmus programında yer aldıklarını, birçok ülkeyle ikili anlaşmalar yaptıklarını belirtti.

Ayrıca Balkan üniversiteleriyle yaptıkları protokollerden, gelecekte yapmayı düşündükleri çalışmalardan söz ederek, Yerli Erasmus dedikleri yurtiçi öğrenci değişimi programlarını ve Sakarya Üniversitesi destekli uzaktan eğitim projelerini anlattı.

Özellikle Trakya bölgesinde resmi kurum ve sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılmakta olan ve yapılacak bölgesel faaliyetlerin altı çizilerek üniversitelerin bölgesel kalkınmadaki önemini vurgulayarak konuşmasını bitirdi.

<http://www.trakya.edu.tr>

23 Haziran 06 Cuma

Prof. Dr. Yiğit Gündüç, Rektör Yardımcısı,
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ STRATEJİK
PLANLAMA ÇALIŞMALARI

Rektör yardımcısı Yiğit Gündüç, Denizli ve Pamukkale Üniversitesi hakkında genel bilgi vererek sunumuna başladı. Üniversite olarak TÜBİTAK ve DPT ile birlikte yürüttükleri projeler bulunduğunu, Socrates, Leonardo gibi bazı uluslararası programlarda yer aldıklarını söyledi. Daha sonra üniversitelerinde başlattıkları stratejik planlama sürecini;

1. Öncelikle Stratejik Planlama Ekibini rektör başkanlığında kurduğunu,
2. Bütün akademik birimlere duyuruda bulduklarını,
3. Her birime 15 soruluk bir form göndererek cevaplamalarını istediklerini,
4. Yapılan değerlendirmeden sonra yüksek katılımlı öğrencilerin de dahil olduğu bir tanıtım toplantısı yaptıklarını,
5. Ardından her birimin kendi stratejik planlama takımını kurduğunu,
6. Bu takımların kendi birimlerinin SWOT analizlerini yaptıklarını,
7. Stratejik planlama ekibi tarafından değerlendirme yapılarak birimlerin stratejik planları hazırlandığını,
8. Bu birim stratejik planlarının da üniversite stratejik planının ana hatlarını oluşturduğunu,
9. Hazırlık sürecinden sonra üniversitenin misyonunu, vizyonunu ve stratejik amaçlarının oluşturulduğunu anlatarak özetledi.

www.pau.edu.tr

Prof. Alexander Fedotoff, Rektör Yardımcısı,
SOFİA ÜNİVERSİTESİ ST. KLİMENT OHRİDSKİ SOFİA ÜNİVERSİTESİ'NDE
ULUSLAR ARASI İŞBİRLİĞİ-SONUÇLAR VE ZORLUKLAR

Rektör yardımcısı Alexander Fedotoff, üniversite hakkında verdiği bilgilerle sunumuna başladı. Daha sonra üniversitenin diğer ülkelerle yaptığı ikili anlaşmalardan,

Socrates/Erasmus programlarına katılımlarından, Bulgaristan'a yurtdışından gelenlerin ve ülkeden yurtdışına gidenlerin sayılarından ve dağılımlarından bahsederek sunumunu bitirdi.

Prof. Dr. Metin L. Baydar, Rektör, Süleyman Demirel Üniversitesi
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ STRATEJİ PLANLAMA ÇALIŞMALARI

Rektör Metin Baydar, sunumuna teknolojiadaki baş döndürücü değişimi, daha sonra dünyadaki ve Türkiye'deki değişimin etkilerinden bahsetti. Daha sonra kendi üniversitelerinin deneyimlerini ve politikalarını anlattı ve stratejik planlarının ana hatlarını açıklayarak sunumunu bitirdi.

Prof. Jerzy Buzek, Polonya Eski Başbakanı Ve Avrupa Endüstri Birliği Üyesi
AVRUPANIN REKABETÇİLİĞİ-YEDİNCİ PROGRAM ÇERÇEVESİ LİSBON STRATEJİYİ KAZANMAYA YARDIM EDECEK Mİ?

Prof. Jerzy Buzek öncelikle Avrupa Birliği ile Japonya ve Amerika arasında AR&GE harcamalarının karşılaştırmasını yaptı, aradaki farklardan bahsetti. Avrupa'nın hali hazırda AR&GE harcamaları konusunda Japonya ve ABD'den sonra geldiğini söyleyerek, Avrupa'nın Çin ve Hindistan ile emek yoğun sektörlerde rekabet etmesinin mümkün olmadığını, Avrupa'nın ekonomik büyümesini sürdürebilmesinin AR&GE'ye daha fazla kaynak ayırmasıyla mümkün olabileceğini ifade etti. Son olarak da Lisbon Stratejisi ve 7. Program Çerçevesi hakkında bilgi vererek sunumunu tamamladı.

Prof.Dr. Şener Oktik, Rektör, Muğla Üniversitesi
BİLGİ EKONOMİSİ VE YÜKSEK ÖĞRETİM

Rektör Şener Oktik Muğla Üniversitesi hakkında kısa bir bilgi vererek sunumuna başladı. Daha sonra bilgi ekonomisi kavramını tanımlayarak, üniversitelerin araştırma ve geliştirmeye daha fazla kaynak ayırması gerektiğini, AR&GE projeleri için kamu sektörü-özel sektör ve üniversite işbirliğinin önemini vurguladı.

<http://www.mu.edu.tr/>

Prof. Dr. Canan Çilingir, Rektör Yardımcısı, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ STRATEJİ PLANLAMA ÇALIŞMALARI

Rektör yardımcısı Canan Çilingir, ODTÜ'deki stratejik planlama alanında yapılan çalışmaları aşağıdaki gibi sıraladı;

1. 1989–1991 yılları arasında stratejik planlama çalışmalarının gerçekleştirilmesi,
2. 1995–2000 ve 2000–2005 dönemleri için stratejilerin ve amaçların belirlenmesi,
3. 2001 yılında ODTÜ AR&GE yol haritasının belirlenmesi,
4. Aynı yıl içerisinde ODTÜ'nün SWOT analizinin yapılması,
5. 2002 yılında öz değerlendirme raporunun yayımlanması,
6. Stratejik plan sonunda akademik birimlerin beklentilerinin neler olduğunun değerlendirilmesi.

Prof. Dr. Çilingir, ek olarak stratejik planın performans yönetim sistemiyle desteklenmesi gerektiğini, aksi takdirde uygulanma şansının olmadığı vurguladı.

www.sp.metu.edu.tr

İsmail Özdemir, Öğrenci Konseyi Başkanı STRATEJİK PLANLAMA AÇISINDAN ÜNİVERSİTELERİN VİZYONLARI NASIL OLMALIDIR?

Erciyes Üniversitesi Makine Mühendisliği Öğrencisi olan Konsey Başkanı İsmail Özdemir kısa süren sunumunda stratejik planlamanın temel başlıkları hakkında bilgi vererek sunumunu tamamladı.

Prof. Lindita Lati Milo , Rektör, Tirana Üniversitesi (Arnavutluk) BOLOGNA SÜRECİ-ARNAVUTLUK ÜNİVERSİTELERİ İÇİN ZORLU BİR SÜREÇ

Rektör Lindita Lati Milo, ilk bölümde üniversitenin Bologna sürecindeki yerinden ve amaçlara uyumundan bahsetti, ardından Tirana Üniversitesi hakkında bilgi vererek sunumunu bitirdi.

www.unitir.edu.al

III. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Çeşitli üniversitelerin sunmuş olduğu stratejik planlama çalışmalarında farklı yollar izlendiği fakat sonuçta aynı noktaya ulaşıldığı görülmüştür; değişim ve gelişimi yakalamak ve doğru işi yapmak. Aslında stratejik planlama süreçlerinin farklılık göstermesi bu yapının altında yatan stratejik yönetim anlayışının gerekliliğidir. Sonuç olarak stratejik yönetimin bir parçası olan stratejik planlama anlayışının üniversite camiası tarafından benimsendiği fakat beraberinde performans esaslı bütçeleme sistemine geçiş sürecinin tam olarak sisteme oturtulmadığı görülmüştür.

Kongrede çeşitli yabancı konuşmacıların yüksek öğretimde uluslararası stratejik eğilimler hakkında bilgi vermesi bize ülkemizin uluslararası yüksek öğretimdeki stratejik eğilimler alanında yerini belirlememize yardımcı olmuştur. Sonuç olarak ülkemiz birçok alanda olduğu gibi yüksek öğretimde de özellikle Avrupa Birliği ile paralel çalışmalar yürütmekte ve bunların sayısını arttırmaya çalışmaktadır.

Sunumlar ve soru cevap şeklindeki konuşmalardan ortaya çıkan bir diğer sonuç ise üniversitelerin buldukları bölge ile ilişki içerisinde olmaları gerektiğidir; bölge insanı, kamu-özel kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarıyla iletişim kurmaları ve bölge için gerekli olan stratejileri belirlemede işbirliği içerisinde olmaları hem kendileri hem de buldukları bölge için daha iyi bir gelecek elde etmelerini sağlayacaktır. Bölge özelliklerini öngörerek hazırlanan stratejik planların daha verimli ve uygulanabilir olduğu göz ardı edilmemelidir.

Özellikle genç yaşına rağmen böyle bir kongrenin ülkemizde yapılmasını sağlayan ve stratejik planlamada gerçekten özverili bir şekilde çalışıp sonuca varan Süleyman Demirel Üniversitesi biz katılımcıları şaşırtmış ve mutlu etmiştir. Bu şekilde yapılacak kongrelerin üniversitelerimizin değişik konulardaki bakış açılarını farklı kurumlarla paylaşmalarını sağlayarak, ortak aklın oluşmasında yararlı olacağı kesindir.